

Til:

UV Det utdanningsvitenskapelige fakultet
JU Det juridiske fakultet
ISS Den internasjonale sommerskole
MN Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet
STK Senter for tverrfaglig kjønnsforskning
TF Det teologiske fakultet
SUM Senter for utvikling og miljø
OD Det odontologiske fakultet
SV Det samfunnsvitenskapelige fakultet
HF Det humanistiske fakultet
MED Det medisinske fakultet

Dato: 25.06.2021

Saksnr.: 2021/8344 KRISTINF

Digital tilgang til pensum, og justering av studentenes kopinoravgift fra våren 2022

Bakgrunn

Pandemien har endret studiehverdagen, og det er større etterspørsel etter digitalt pensummateriale. Med innføringen av pensumlistesystemet Leganto har UiO nå mulighet til å gi studentene en brukervennlig tilgang til digitalt materiale. Ved å gjøre pensum digitalt tilgjengelig for alle studenter, vil vi kunne redusere volumet på trykte kompendier. Dette er godt i tråd med ambisjonene om å redusere UiOs klimafotavtrykk. Studieavdelingen er i gang med å tilrettelegge for digital pensumtilgang, og vi orienterer med dette om status i arbeidet og endringer i studentenes Kopinoravgift fra vårsemesteret 2022.

Dagens løsning

Vi redegjør først kort om pensumproduksjon slik den hittil har vært i organisert og finansiert:

Pensum og litteraturtilgang

Studentene har tilgang til Universitetsbibliotekets digitale materiale direkte fra listene i Leganto. Øvrig pensummateriale trykkes i papirkompendier: Instituttene bestiller et visst antall papirkompendier fra kompendieavdelingen på Reprosentralen, hvor tekstene rettighetsklareres, digitaliseres og trykkes. De ferdige kompendiene selges til studentene fra Kopiutsalget hos Akademika i henhold til en egen avtale om tjenestekjøp. UiO eier kompendiene til de er solgt, og instituttene bærer økonomisk risiko for de som ikke blir solgt. Varelageret gjennomgås periodisk og kompendier som ikke er solgt destrueres.

Vederlag til Kopinor og øvrige utgifter

Kopinor krever vederlag for registrerte studenter i henhold til avtale¹ med Universitets- og høyskolesektoren. Vederlaget indeksreguleres. Universitetsstyret har vedtatt at heltidsstudenter ved UiO betaler en Kopinoravgift på kr 200,- per semester, med hjemmel i egenbetalingsforskriftens § 3-3 (1): "Eventuelt

vederlag for vernet materiale etter opphavsrettslovgivningen kan inngå i betalingsgrunnlaget.” Dagens Kopinoravgift finansierer ikke fullt ut det vederlaget UiO betaler Kopinor per student. Avgiften på kr 200 har ikke vært justert siden 2017.

I tillegg til det faste vederlaget, betaler UiO vederlag til Kopinor for rettighetsklarering av materiale utenom Kopinoravtalen. I 2020 var dette vederlaget på kr 750.000, og det har økt noe de siste årene.

Studenter betaler i dag kr 1,- per side for papirkompendier. Dette finansierer kostnader til trykk og distribusjon, men er også med på å delfinansiere vederlaget til Kopinor. Personalkostnader til rettighetsklarering, klargjøring av materiale samt drift og utvikling av Leganto finansieres over UiOs budsjett.

Fremtidig løsning

Under følger orientering om status i arbeidet med pensumtilgang, og endringer i studentenes kopinoravgift fra vårsemesteret 2022

Digitalt pensum

I tråd med UiOs ambisjoner for digitalt læringsmiljø og redusert klimafotavtrykk, skal studentene nå gis digital tilgang til det pensummaterialet som er rettighetsklarert i henhold til Kopinoravtalen.

Studieavdelingen har vurdert om det er hensiktsmessig å innføre en salgsløsning for det digitale pensumet. Dette vil være unødig komplisert, administrativt fordyrende, og samtidig forhindre god og effektiv bruk av Leganto. UiO vil derfor gå inn for en løsning som sikrer at studentenes kopinoravgift dekker det faktiske vederlaget som betales per heltidsstudent til Kopinor. Personalkostnader til rettighetsklarering, klargjøring av materiale samt drift og utvikling av Leganto finansieres over UiOs budsjett som i dag.

Universitetsdirektøren har besluttet at Kopinoravgiften fra 2022 økes til kroner 220,- per heltidsstudent (110 per deltidsstudent), og at den senere gis en periodisk justering ved behov i tråd med indeksreguleringen av vederlaget.

For studentene betyr dette at en økt avgift på kr 20 per semester vil gi fri tilgang på digitalt pensummateriale. Til sammenlikning er snittprisen per kompendium i dag kr 225,- og en fulltidsstudent kjøper ofte flere kompendier per semester. En student som leser pensum digitalt vil dermed oppleve en betydelig reduksjon av pensumutgiftene.

Studieavdelingen arbeider nå for at pensummaterialet tilgjengeliggjøres digitalt. Tekstene som tidligere bare forelå i papirkompendier, vil da digitaliseres i egnet format, og gjøres tilgjengelig for studentene via Leganto. Høsten 2021 blir et forsøkssemester hvor vi vil høste erfaringer og etablere gode rutiner for videre administrering av den løsningen vi har valgt. Den justerte Kopinoravgiften trer derfor først i kraft fra vårsemesteret 2022.

Trykte kompendier

Tilgangen på digitalt pensum vil redusere etterspørselen etter trykte kompendier. Vi må likevel legge til grunn at noen studenter også i fortsettelsen vil foretrekke å lese pensum på papir. Dersom UiO ikke tilbyr trykte kompendier, vil studenter velge å skrive ut artikler på egen hånd, på lokale printere. I et miljøperspektiv er det et mål for UiO å redusere utskrifter.

Løsninger for trykk og distribusjon av papirkompendier via Representralen utredes nå, med bakgrunn i følgende vurderinger: Representralen i Eiendomsavdelingen er svanemerket og produserer

miljøskånsomt. Representalen kan trykke etter behov, og bestilling av kompendier kan knyttes til deres nettbutikk. Dette vil gi mindre retur, krever mindre lagringsplass, er mer økonomisk og er bedre for miljøet.

Kompendieproduksjonen vil som i dag finansieres til selvkost via studentenes egenbetaling. Det er en ambisjon at kostnadene per side ikke bør overstige 80 øre, som er kostnaden per ark når studenter bestiller utskrifter ut over utskriftskvoten. Inntil en ny bestillings- og distribusjonsløsning er på plass, vil papirkompendier distribueres via Akademika. Målsettingen er å ha ny løsning på plass våren 2022.

Gradvis innføring av digital løsning for kompendiene høstsemesteret 2021

Det er et mål at alle kompendietekster skal være gjort tilgjengelige i Leganto innen utgangen av høstsemesteret. For papirkompendier trykkes i første omgang 50% av volumet bestilt av instituttene. Dette slik at pensum skal være tilgjengelig ved semesterstart uavhengig av hvor langt prosessen med digital tilgjengeliggjøring har kommet for de enkelte fagene, og for å kunne tilby et trykket alternativ til de som ønsker det. Antallet reduseres slik at det ikke vil bli en stor restbeholdning om etterspørselen etter trykte kompendier synker drastisk etter hvert som den digitale løsningen rulles ut. Dersom beholdningen selges ut, vil det automatisk bli trykket flere kompendier, opp til det totale bestilte antallet.

Tekstene vil bli lagt ut i Leganto av kompendieteamet i Studieavdelingen og Representalen. Filene som legges ut i Leganto vil være merket med opphavsrettsinformasjon som pålagt i henhold til Kopinoravtalen, og kjørt gjennom optisk tekstgjenkjenning, slik at de er søkbare. Kvaliteten på søkbarheten vil kunne variere i startfasen, da de tidligere innleverte trykkefilene har varierende kvalitet, men filer med dårlig søkbarhet vil skiftes ut og forbedres over tid.

Etter denne gradvise innfasingen vil vi kunne få et godt inntrykk av studentenes behov og ønsker om tilgang til pensum i forskjellige formater, og kunne legge til rette for full drift vårsemesteret 2022.

Ved spørsmål, kontakt kompendier@admin.uio.no

Med hilsen

Arne Benjaminsen
Universitetsdirektør

Hanna Ekeli
Studiedirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Kristin Fossum Stene, k.f.stene@admin.uio.no